

Kino projektų ekonominės naudos įvertinimo Vilniaus miestui analizė

Vilnius
2023

Vilniaus kino industrija

Sklandų kino industrijos augimą lemia industrijoje dirbantys profesionalai, Lietuvos kino centras, Vilniaus kino biuras, įvairialypė kultūrinė patirtis, draugiška reguliavimo ir mokesčių sistema, leidžianti išlikti konkurencingai Baltijos šalyse ir Rytų Europoje.

Kino industrijos profesionalai

Lietuvos kino centras

Vilniaus kino biuras

Įvairialypė kultūrinė patirtis

Reguliavimo ir mokesčių sistema

Nuo 2014 m. Lietuvoje įsigaliojo **pelno mokesčio lengvata** kino gamybai (pirmus penkerius metus lengvata siekė iki 20 proc., **nuo 2019 m. – iki 30 proc. filmo gamybos biudžeto sumos**).

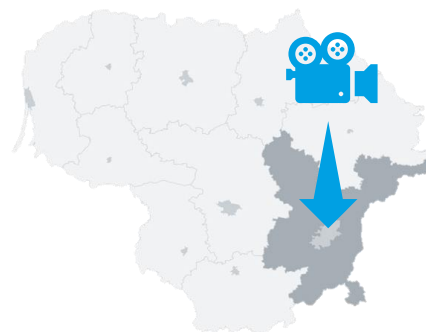
Reguliavimo ir mokesčių sistema

Lietuvos kino centras prie Kultūros ministerijos, įgyvendindamas su kinu susijusią Kultūros ministerijos politiką, **siekia skatinti šalies kino srities vystymąsi ir palaikyti lietuvišką kino industriją**, kasmet skirdamas finansavimą kino projektams.

Lietuvos kino industrijos apimtys 2017–2021 m.

Didėjančios kino projektų ir jų biudžetų apimtys – užsienio ir nacionalinės gamybos – atskleidžia tikrąją padėtį. Ypač **pastebimas lietuviškų kino projektų augimas**, kurie sudaro didžiąją dalį visų Lietuvoje nufilmuotų filmų.

Dėl palankios mokestinės sistemos, kino industrijoje dirbančių specialistų profesionalumo, Vilniaus miesto architektūrinės įvairovės filmuoti filmų ir serialų **atvyksta užsienio kūrėjai**.

00

Apie analizę

01

Vilniaus kino
industrijos dydis

02

Ekonominė nauda,
kurią Vilniaus miestui
suteikia kino projektų
gamyba

03

Vilniaus miesto, kaip
draugiško miesto kino
projektų gamybai, SSGG

04

Rekomendacijos ir
pasiūlymai

05

Rezultatai

00

Apie analizę

Tikslas – įvertinti kino projektų ekonominę naudą Vilniaus miestui.

Išskiriami pagrindiniai kino projektų ekonominės naudos Vilniaus miestui įvertinimo analizės **uždaviniai**, remiantis techninės užduoties specifikacija:

1. Įvertinti ekonominę naudą, kurią Vilniaus miestui suteikia kino projektų gamyba;
2. Apskaičiuoti kino industrijos Vilniuje dydį;
3. Identifikuoti kino industrijos Vilniuje silpnybes, stiprybes, grėsmes ir galimybes;
4. Pateikti rekomendacijas, kokiais būdais galima stiprinti kino industriją Vilniuje.

Kino projektų ekonominės naudos Vilniaus miestui įvertinimui naudoti **šie metodai**:

1. Kokybiniai interviu su kino industrijos atstovais. Siekiant surinkti duomenis iš Vilniaus mieste veiklą vykdančių kino industrijos atstovų, 2022 m. rugpjūčio – spalio mėn. buvo atlikti kokybiniai interviu, kuriuose dalyvavo 15 respondentų, atstovaujančių kino industrijai;
2. Viešai ir pagal užklausas prieinamos statistikos analizė;
3. Antrinių informacijos šaltinių analizė, gerosios užsienio patirties ir panašaus pobūdžio tyrimų analizė.

01

Vilniaus kino industrijos dydis

88

Gamybos
įmonės

22

Platintojai

12

Reklamos
gamybos įmonių

6

Animacijos
gamybos įmonės

11

Kino festivalių
ir renginių

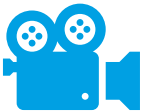
19

Organizacijų
ir institucijų

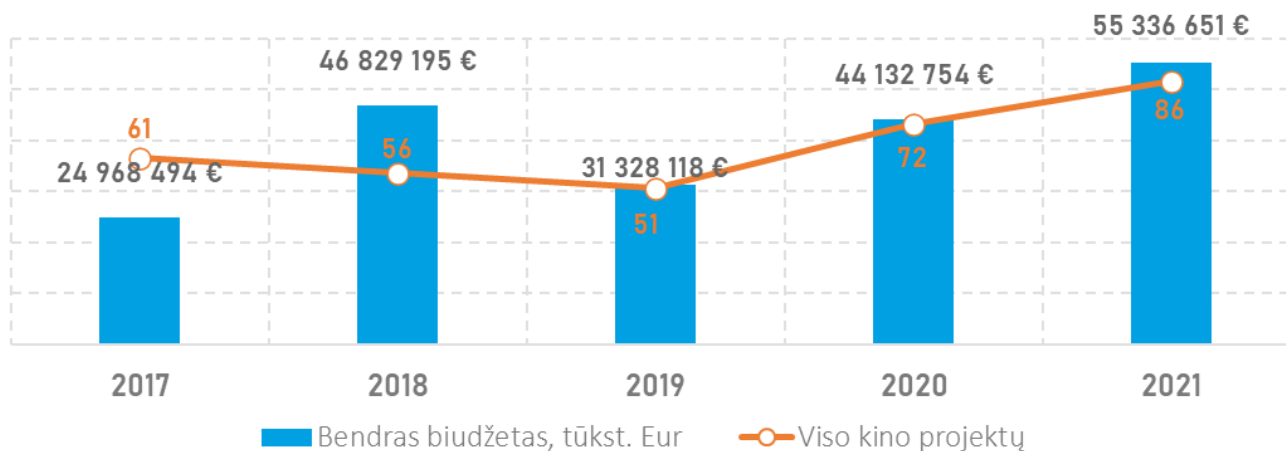
Kino industrijoje veikiančių ir Vilniuje registruotų ekonominių subjektų skaičius 2022 m. siekė 174.

Didžioji dalis kino industrijoje esančių ekonominių subjektų (88 įmonės), priskiriami prie gamybos įmonių (prodiuserinės, post-produkcijos įmonės). Vilniaus mieste registruotos 22 platintojų įmonės, 12 reklamos, 6 animacijos gamybos įmonių. Kino industriją vienija 19 organizacijų ir institucijų, Vilniaus mieste organizuojama 11 kino festivalių ir renginių. Kino industrijoje esančių, tačiau kitą veiklą vykdančių yra 16 įmonių.

Kino industrijos branduolys sudarytas iš labai mažų ir mažų įmonių (iki 50 įdarbintų darbuotojų), kurios dažniausiai orientuotos į vieną vertės grandinės segmentą. Kino pramonėje dirbančių įmonių skaičių nusakyti sudėtinga, kadangi ne visos įmonės, kurios dalyvauja kino projektų gamyboje, registruotos pagal vieną ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (EVRK 2 red.) kodą (J5911).

Kino projektai,
gavę pelno
mokesčio
lengvatą ir LKC
paramą, Eur, vnt.

Kino projektų (prodiuserinės įmonės – Vilniaus mieste registruoti subjektai), kurie pasinaudojo mokestine lengvata ir gavo LKC nacionalinį finansavimą, 2017–2021 m. laikotarpiu išaugo 41 proc. **2021 m. iš viso buvo gaminami 86 kino projektai, kurių bendras biudžetas siekė daugiau nei 55,3 mln. Eur.**

Kino projektų apimčių kaita pagal kino projekto tipą (2017–2021 m.)

Bendra filmo gamyba

Bendras
biudžetas

↓50 proc.

Projektų
skaičius

↓26 proc.

Nacionalinio filmo gamyba

↑1,9 k.

↑1,6 k.

Užsakyto filmo gamyba

↑6,3 k.

↑3 k.

Animacinio filmo gamyba

↑7,5 k.

↑1,5 k.

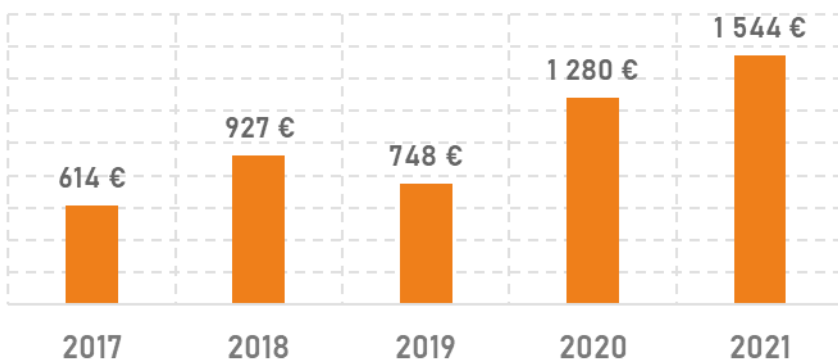
Ekonominė
nauda, kurią
Vilniaus miestui
suteikia kino
projektų
gamyba

Gyventojų pajamų mokestis – tiesioginis mokestis, kuris, perskirstytas pagal įstatymo tvarka numatytus reikalavimus, patenka į Vilniaus miesto biudžetą.

Sumokėti **mokesčiai už naudojimąsi mokamomis vietomis automobiliams statyti** – netiesioginis mokestis (savivaldybių rinkliava), kuris patenka į Vilniaus miesto Savivaldybės biudžetą.

Tiesioginis mokestis

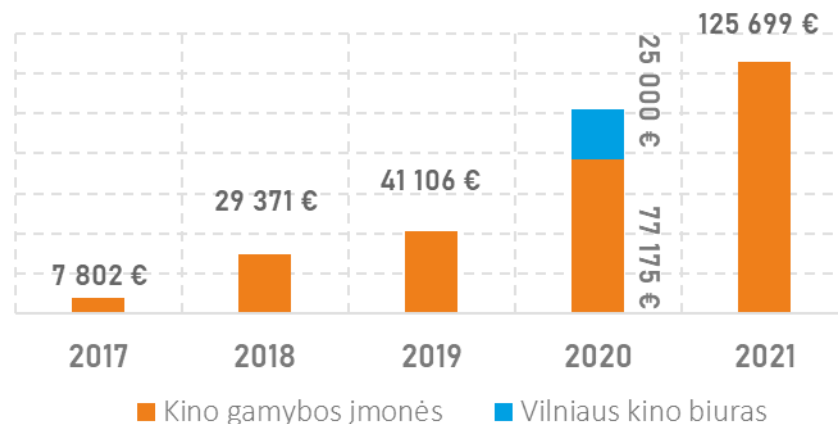
Į Vilniaus miesto biudžetą įskaityta GPM dalis, tūkst. Eur

Į Vilniaus miesto Savivaldybės biudžetą įskaitoma gyventojų pajamų mokesčio dalis, sumokama nuo kino projektuose dirbančių asmenų atlyginimo, 2017–2021 m. laikotarpiu stabiliai augo ir 2021 m., palyginti su 2017 m., surenkama gyventojų pajamų mokesčio dalis išaugo 2,5 karto. 2021 m. į Vilniaus miesto Savivaldybės biudžetą buvo įskaityta **apie 1,5 mln. Eur GPM**.

Netiesioginis mokestis

Į Vilniaus miesto biudžetą įskaityta rinkliavos už naudojimąsi mokamomis vietomis automobiliams statyti suma, Eur

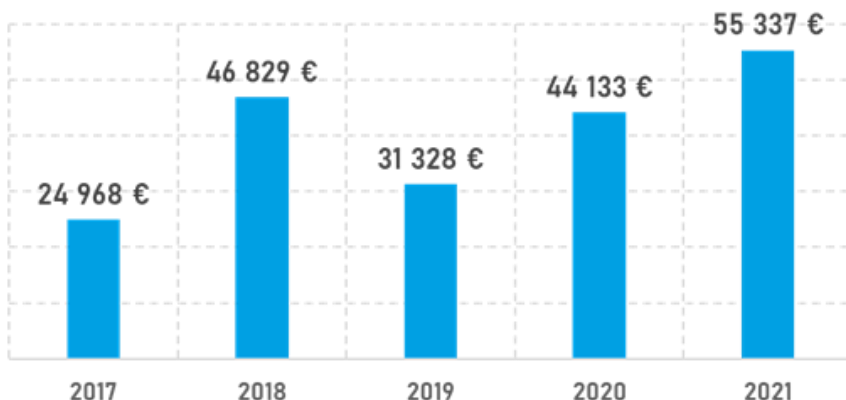

Į Vilniaus miesto savivaldybės biudžetą įskaityta rinkliava už naudojimąsi mokamomis vietomis automobiliams statyti analizuojamuoju 2017–2021 m. laikotarpiu išaugo daugiau nei 16 kartų, **o bendra surinkta rinkliavos dalis siekė daugiau nei 281 tūkst. Eur**. 2020 m., siekiant mažinti COVID-19 pandemijos sukeltus padarinius kino industrijos dalyviams, Vilniaus kino biuras parengė trišales (Vilniaus kino biuras, gamybos įmonė ir Vilniaus miesto sav.) sutartis dėl mėlynos zonos dalinio finansavimo.

Gamybos išlaidos

Kino projektų bendra gamybos išlaidų suma, tūkst. Eur

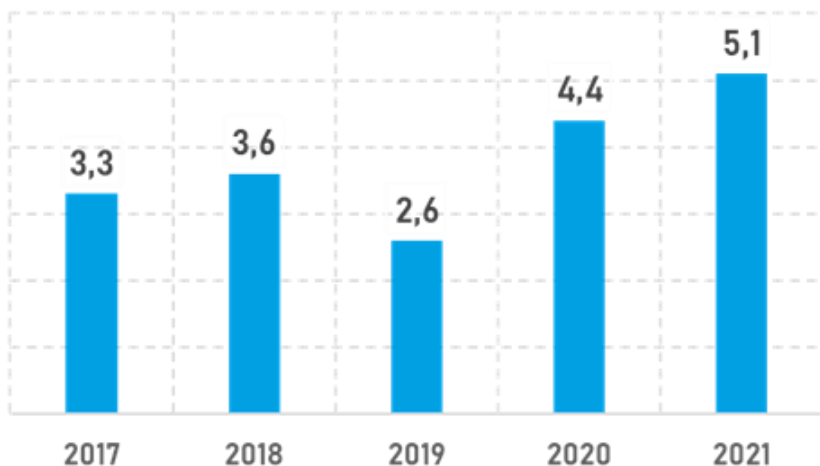

Analizuojamuoju 2017–2021 m. laikotarpiu sparčiai augo kino projektų gamybos išlaidų apimtys. **2021 m., palyginti su 2017 m., bendra biudžetų suma išaugo daugiau negu 2 kartus ir 2021 m. siekė apie 55,3 mln. Eur.** Istorinėse eilutėse išsiskyrė 2018 m., kada Lietuvoje buvo filmuojami du itin didelio biudžeto užsakomieji projektai.

Sukuriamos darbo vietos

Kino projektų gamybos sukuriamos darbo vietos, tūkst.

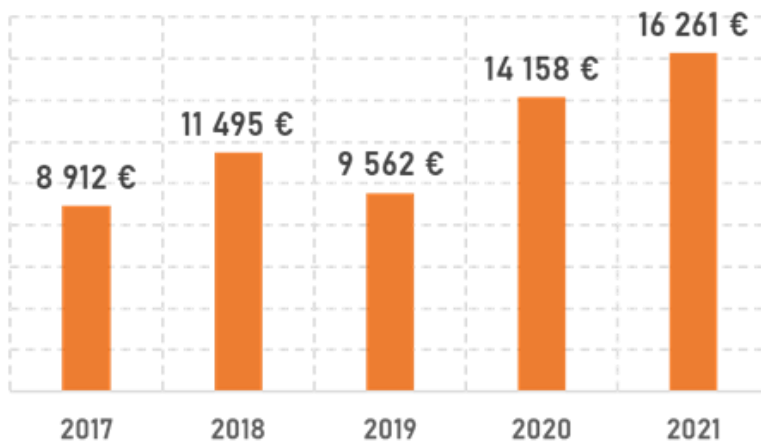
2017–2021 m. sukuriamų darbo vietų skaičius kito netolygiai, kadangi sukuriamų darbo vietų skaičius tiesiogiai priklauso nuo kino projekto tipo (nacionalinis, bendros gamybos, užsakytas) ir projekto dydžio. **2021 m. Vilniaus mieste sukurtų darbo vietų skaičius iš kino projektų gamybos galėtų būti apie 5 tūkst.** ir palyginti su 2017 m., galėjo išaugti apie 1,5 karto.

Darbo vieta apibrėžiama pagal darbo sutartį ar individualios veiklos pažymą naujai sukurta projekto kontrolės laikotarpiu išlaikoma darbo vieta. Sukurtų darbo vietų skaičius neatspindi kino industrijoje dirbančių specialistų skaičiaus.

Sumokamas atlyginimas

Darbuotojų atlyginimams skiriama suma iš kino projektų biudžetų, tūkst. Eur

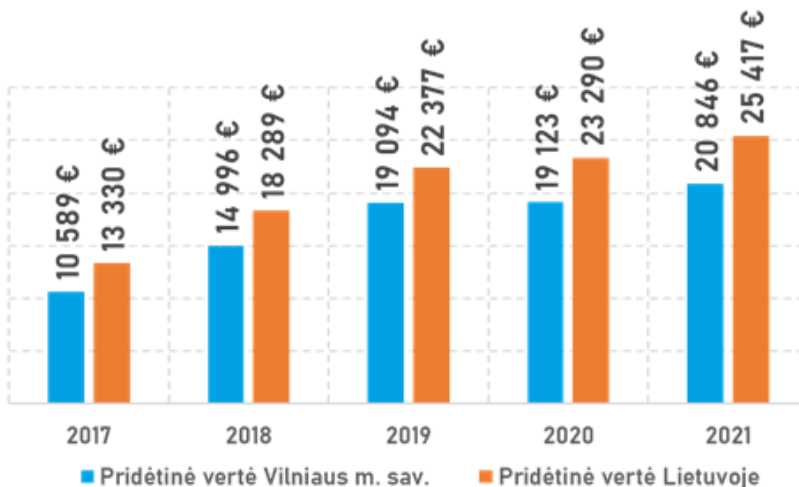

Didėjant sukuriamų darbo vietų skaičiui, atitinkamai didėjo ir personalo atlygiui skiriama suma. **2021 m. darbo užmokesčiui buvo skiriama apie 16,2 mln. Eur.** Palyginti su 2017 m., 2021 m. išmokama atlyginimo dalis padidėjo apie 1,8 karto.

Pridėtinė vertė

Kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamybos sukuriamą pridėtinę vertę, tūkst. Eur

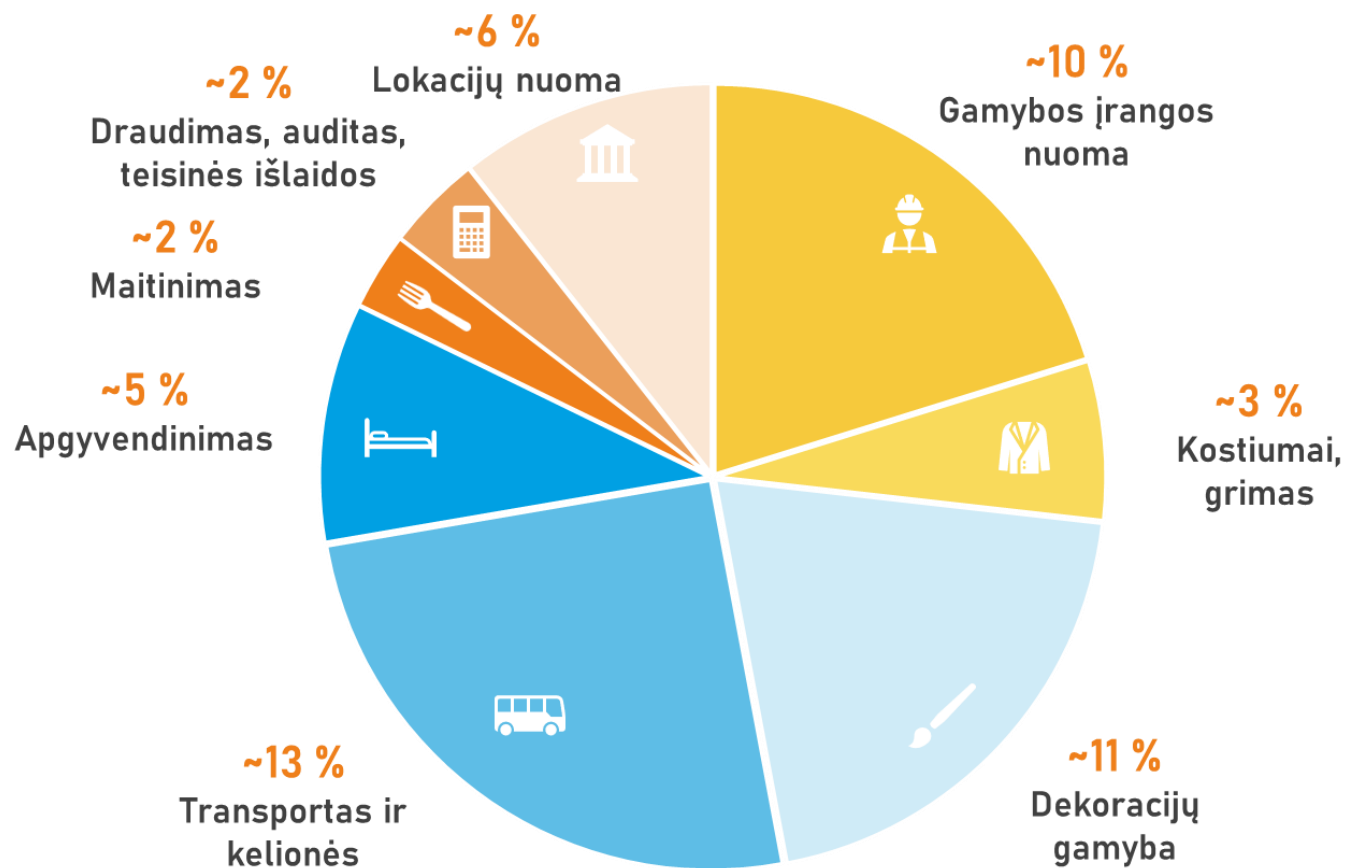

Vilniaus miesto savivaldybėje kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamybos sukuriamą pridėtinę vertę* **2017–2021 m. laikotarpiu išaugo beveik 2 kartus ir 2021 m. siekė 20,8 mln. Eur. Tai sudarė 82 proc. visos** kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamybos **sukuriamos pridėtinės vertės Lietuvoje.**

*] pridėtinės vertės skaičiavimą įtraukiama ne tik kino ir vaizdo filmų gamybos, bet ir televizijos programų gamybos bendrai sukuriamą pridėtinę vertę.

Biudžeto pasiskirstymas

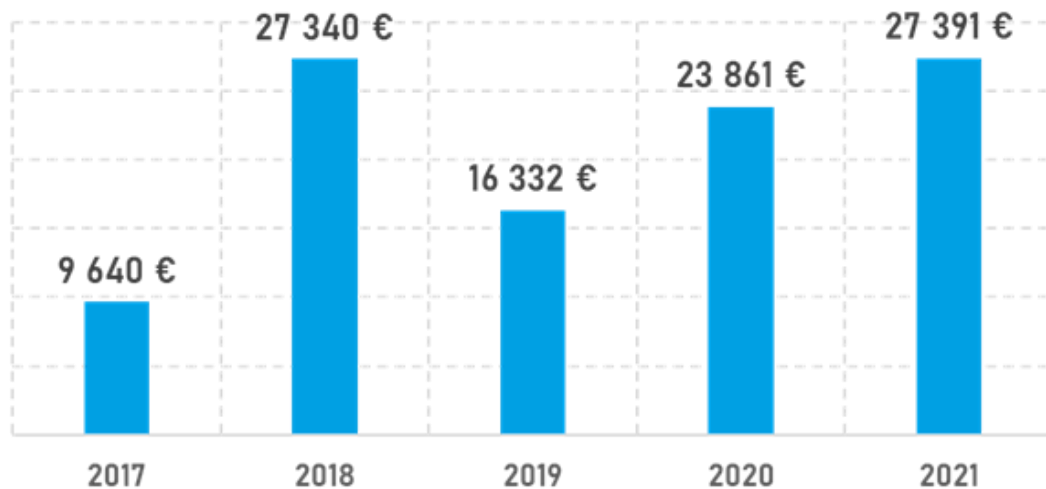
Kino projektų biudžeto pasiskirstymas kino industrijos palaikančiose srityse

Daugiausia iš kino projektų biudžeto skiriama transportui ir kelionėms (apie 13 proc. visų išlaidų), taip pat dekoracijų gamybai, rekvizito nuomai (apie 11 proc.) ir gamybos įrangos nuomai (apie 10 proc.).

Pajamos iš kino projektų

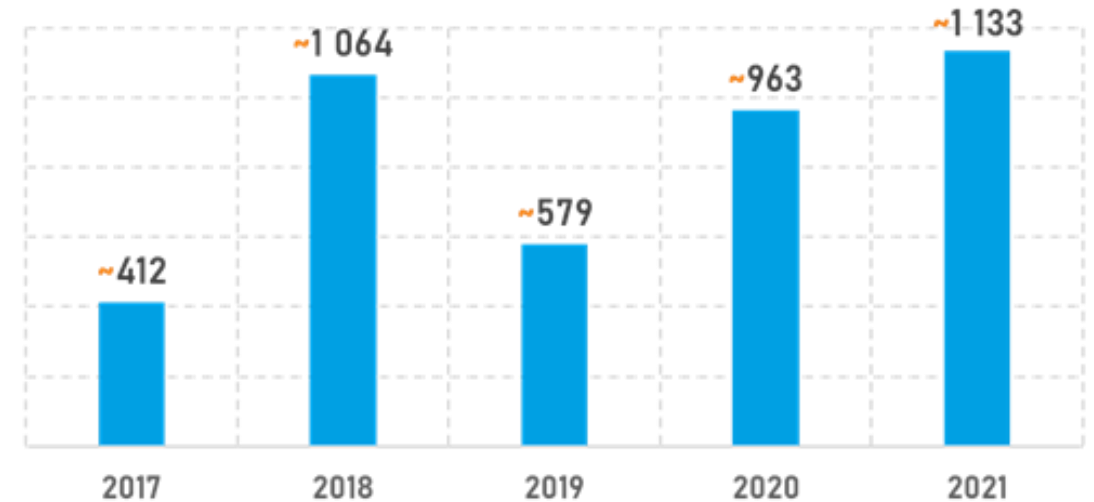
Pajamos iš kino projektų gamybos, tūkst. Eur

2017–2021 m. laikotarpiu iš kino gamybos projektų gautos pajamos stabiliai augo. 2021 m., palyginti su 2017 m., gautos pajamos išaugo apie 2,8 karto ir **2021 m. siekė apie 27,3 mln. Eur.**

Sukuriamos darbo vietos

Sukuriamų darbo vietų skaičius, vnt.

2021 m., tikėtinas **darbo vietų skaičius**, sietinas su kino gamybos projektų aptarnavimu, **siekė daugiau nei 1 tūkst.**, o 2017–2021 m. laikotarpiu galėjo išaugti apie 2,7 karto.

Vilniaus miesto,
kaip draugiško
miesto kino
projektų gamybai,
SSGG

- Aktyvi Vilniaus kino biuro veikla, bendradarbiaujant su Lietuvos ir užsienio kino industrijos atstovais;
- Efektyviai veikiantis Vilniaus kino biuras, prisidedantis prie Vilniaus garsinimo svarbiausiuose kino industrijos Europos profesiniuose renginiuose;
- Kino industrija – miesto pripažįstama kaip viena svarbiausių KKI prioritetinių sričių;
- Miesto vadovų veiksmas, garsinant Vilnių ir Vilniaus pasiekimus įvairiuose tarptautiniuose renginiuose;
- Palankus miesto atstovų požiūris į kino projektus;
- Vilniuje įgyvendinti pasaulinio pripažinimo sulaukę kino projektai, garsinantys miestą;
- Vilnius – išskirtinis savo architektūra, epochų įvairovė, bet tuo pačiu – kompaktiškas ir patogus kino projektų gamybai;
- Plati mieste esančių viešosios paskirties lokacijų įvairovė;
- Didelis apgyvendinimo įstaigų skaičius ir jų įvairovė (nuo B&B iki 5*);
- Didelis maitinimo įstaigų skaičius ir jų įvairovė;
- Platus aukštos kokybės paslaugų pasirinkimas, atitinkantis ES miestų standartus;
- Saugus miestas (atvykstančioms pasaulinio lygio žvaigždėms);
- Patogus susisiekimas (patogu išvažiuoti iš miesto į gamtą). Sutrumpinamas filmavimo laikas;
- Vilniaus kino biuras dalyvauja dviejų tarptautinių kino asociacijų veikloje – „European Film Commissions Network EUFCN“ (Europos kino biurų tinklas) ir „Association of Film Commissioners International AFICI“ (Tarptautinė kino centrų asociacija).

- Ribota infrastruktūros, tinkančios filmavimams uždaroje patalpose (kino studijos, paviljonai) pasiūla;
- Didėjantys savivaldybei, valstybei priklausančių ir privačių lokacijų nuomos mokesčiai;
- Didėjantys parkavimo paslaugų mokesčiai;
- Riboti Vilniaus kino biuro pajėgumai (finansavimo trūkumas);
- Sisteminio miesto požiūrio į kino edukacinių programų finansavimą trūkumas (konkursas vykdomas 1 kartą per 3 metus, finansavimui skiriama 50 tūkst. Eur);
- Vilniaus miestas neturi fondo, iš kurio būtų finansuojami nacionaliniai / bendros gamybos kino projektai, remiami kūrėjai (pvz., Ryga, Tartu, Praha, Viena, Liublinas, Krokva);
- Nefinansuojami ir neorganizuojami fam trips ;
- Ribotas miesto rinkodaros biudžetas, skirtas Vilniui, kaip kino lokacijai, garsinti tarptautiniu mastu;
- Sumažėjęs tiesioginių skrydžių į Vilniaus miestą skaičius / atšaukiami skrydžiai.

Galimybės

- Efektyviai veikianti pelno mokesčio lengvata;
- Kino industrijos ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas, įgyvendinant naujos kino studijos / paviljono investicinį projektą;
- Bendradarbiavimas su švietimo įstaigomis, rengiant kino industrijos specialistus;
- Augantis kino turizmo potencialas (Vilniaus miesto viešinimas užsienio ir vietiniais kanalais).

Grėsmės

- Pelno mokesčio lengvatos (ne)pratęsimas arba taikymo pokyčiai;
- Populiarių konkuruojančių lokacijų (pvz., Praha, Budapeštas, kt.) mokestinės lengvatos, padidėjęs konkurencingumas;
- Populiarių lokacijų (pvz., Praha, Budapeštas, Varšuva, Bukareštas, Varna, kt.) turima infrastruktūros pasiūla (kino studijų, paviljonų). Kino industrijai reikalingi infrastruktūros projektai vystomi su valstybės ir miesto pagalba (pvz., Taline);
- Infrastruktūros, tinkančios filmavimams uždaroje patalpose (kino studijos, paviljonai), įveiklinimo klausimas;
- Žmogiškųjų išteklių trūkumas (operatoriai, apšvietimo specialistai, dailininkai, garso operatoriai, specialiųjų efektų specialistai, lokacijų vadybininkai);
- Kvalifikuotų specialistų, talentų nutekėjimas (emigracija);
- Ribotas aukštosiose mokyklose esantis studijų programų skaičius, profesinio ugdymo kino industrijos srityje trūkumas;
- Ekonominės situacijos pokyčiai: infliacija, energetikos išteklių brangimas, išaugusios įvairių paslaugų ir prekių kainos.

04

Rekomendācijas
ir pasiūlymai

Vilniaus miestui

- **Įkurti regioninį Vilniaus miesto fondą**, iš kurio būtų finansuojami kino projektai, remiami kūrėjai (pvz. Ryga, Tartu, Praha, Liublinas, Krokuvą);
- **Naujos kino studijos investicinio projekto įgyvendinimas.** Siekiant pritraukti didesnius užsienio kino projektus, ypač svarbi infrastruktūra – kino studijos ir paviljonai, kurių Vilniaus mieste šiuo metu labai trūksta. Pastebima, kad jau šiuo metu sudėtinga konkuruoti su geografiškai netoli esančiais Europos miestais (Praha, Budapeštas), kurie gali pasiūlyti labiau išvystytą infrastruktūrą. Remiantis gerųjų užsienio šalių praktikomis, pastebima, kad kai kurie miestai konkurentai (pvz., Talinas) vysto bendrus projektus, kuriuose dalyvauja šalis, miestas, kino industrijos atstovai. Viena iš siūlomų infrastruktūros klausimo sprendimo būdų ar alternatyvų – PPP (angl. *public private partnership*) projekto galimybė.
- **Didinti edukacinių programų konkurso dažnumą ir finansavimą.** Vilniaus miesto savivaldybė organizuoja Kino edukacinių programų finansavimo konkursą, kuriuo siekia puoselėti Vilniaus miesto kino edukacijos ir kino kultūros sklaidos veiklas, skatinti kino kultūros ir kino kūrėjų kūrybinę raišką. Šiuo metu konkursas skelbiamas vieną kartą į 3 metus, o 2020 m. vykusiam kino edukacinių programų konkursui buvo skirta 50 tūkst. eurų. Siekiant didesnio kino industrijos atstovų įsitraukimo į kino edukacinių programų finansavimo konkursą, turėtų būti peržiūrimos finansavimo apimtys ir konkurso skelbimo dažnumas.
- **Stiprinti Vilniaus kino biuro pajėgumą.** Didinti VKB finansavimą ir etatų skaičių;
- **Finansuoti fam trips** (bendradarbiaujant su Baltijos ir kaimyninėmis šalimis);
- **Integruoti savivaldybės įmonių teikiamas paslaugas (vieno langelio principu) į leidimų filmuoti prašymo formą** (elektros, vandens, „Grindos“ paslaugos);

Vilniaus miestui

- Bendradarbiaujant su kitomis Baltijos, Šiaurės šalimis, **prisijungti prie „Nordisk Film & TV Fond“ , kitų regioninių bendradarbiavimo formatų ar iniciatyvų;**
- **Didinti bendradarbiavimą** su didesniais kaimyniniais užsienio miestais (pvz., Lenkija), siekiant stiprinti kino industrijos bendrų projektų skaičių;
- **Plėsti leidimų filmuoti Vilniaus mieste paslaugą reklamos srityje.** Šiuo metu Vilniaus kino biuras vykdo leidimų filmuoti paslaugą tik filmams;
- **Skirti didesnę finansavimą VKB rinkodarai.** Apsvarstyti VKB internetinės svetainės atnaujinimo galimybes, didinti bendradarbiavimą su „Go Vilnius“ (panaudoti „Go Vilnius“ internetinę svetainę reklamos sklaidai), parengti reklaminį pristatymą apie Vilniaus kino industriją, kurią konferencijų metu užsienio atstovams galėtų pristatyti savivaldybės atstovai.
- **Išnaudoti kino turizmo potencialą Vilniaus mieste.** Siekiant kurti konkurencingą turizmo srautų sulaukiantį miestą, svarbus efektyvus turistinės vietovės ir kryptingas turizmo rinkodaros valdymas, paslaugų kokybės, turizmo produktų ir aplinkos kūrimas. Siūloma įgyvendinti rinkodaros priemones, skirtas tikslinėms auditorijoms, bendradarbiaujant su viešąja įstaiga „Go Vilnius“ nacionaline turizmo skatinimo agentūra „Keliauk Lietuvoje“ ir atvykstamojo turizmo kelionių organizatoriais. Taip pat sukurti specializuotus kino turizmo produktus potencialiai patrauklioms rinkoms ir turistų segmentams (filmas / serialas → rinka ir tikslinė auditorija → rinkodaros priemonės).

05

Rezultatai

Vilniaus kino industrijoje veikiančios įmonės (2022 m.)

88

Gamybos
įmonės

22

Platintojai

12

Reklamos
gamybos įmonių

6

Animacijos
gamybos įmonės

11

Kino festivalių
ir renginių

19

Organizacijų ir
institucijų

Kino projektų tendencija (2017–2021 m.)

Bendra filmo
gamyba

↓50 proc.

Bendras biudžetas

↓26 proc.

Projektų skaičius

Nacionalinio
filmo gamyba

↑1,9 k.

Bendras biudžetas

↑1,6 k.

Projektų skaičius

Užsakyto filmo
gamyba

↑6,3 k.

Bendras biudžetas

↑3 k.

Projektų skaičius

Animacinio
filmo gamyba

↑7,5 k.

Bendras biudžetas

↑1,5 k.

Projektų skaičius

Nauda Vilniaus
miestui***5,1 mln. Eur**

Į Vilniaus miesto biudžetą
įskaityta GPM dalis iš kino
projektų gamybos

281 tūkst. Eur

Į Vilniaus miesto biudžetą
įskaityta rinkliavos už parkavimą
dalis iš kino projektų gamybos

Nauda kino
industrijai***202,2 mln. Eur**

Kino projektų
gamybos išlaidos

51,7 mln. Eur

Išlaidos darbuotojų
atlyginimams

~ 19 tūkst.

Sukurtų
darbo vietų

84,6 mln. Eur

Sukurta pridėtinė
vertė

104,5 mln. Eur

Sugeneruotų pajamų iš kino
projektų gamybos

~ 3,9 tūkst.

Sukurtų darbo vietų
aptarnaujančiuose sektoriuose